

A MEZEY-KÁNTOROK EUCHARISZTIKUS ÉNEKEI

A szent zene régóta szolgálja az Oltáriszentség tiszteletét, hiszen „a musica sacra nem dísze, hanem nélkülözhetetlen és mellözhetetlen része (pars necessaria) a liturgikus istentiszteleteknek”¹ – írta Harmat Artúr. Az ókeresztény korban Dávid zsoltárait énekelték a zsinagógákban szokásos módon. A kereszténység földrajzi elterjedésével azonban ez a zsoltárdallam és szövege azonban változásokon esett át.

A zsoltárok mellett már e korai kortól kezdve legnépszerűbb eucharisztikus ének a szentmise *Sanctus*-a, ami a pap prefációjának folytatása és átvezet a mise kánonjába. Az átváltoztatás előtt hangzik el. Két részből áll: a *Sanctus*ból és a *Benedictus*ból, amiket gregorián dallamra énekelték. A többszólamú gregorián megjelenése után pedig, a ciklikus miseénekek közé beágyazottan, a 12–14. századtól számos dallamváltozatban. A *Sanctus* és a *Benedictus* szétválhatott, a *Sanctus*-t az átváltoztatás előtt, a *Benedictus*-t pedig utána énekelhették. Néhány zeneszerző nevét hadd említsem az ismertebbek közül: Arcadelt, Palestrina, Lassus, a himnuszok költői közül pedig mindenek előtt Aquinói Szent Tamást.

A szentmise másik eucharisztikus éneke az *Agnus Dei*, aminek éneklése a 7. századtól kötelező a liturgiában. Számos gregorián dallamváltozata ismert, későbbi korok zeneszerzői is sokféle dallamváltozatban komponálták meg. A szentmise utolsó eucharisztikus éneke az áldozásnál, a *communio*-nál hangzik fel.²

A miseénekek mellett az eucharisztikus ünnepek, Úrnapja (1264) miseliturgiájában bukkan fel: *Lauda Sion salvatorem* – Aquinói Szent Tamás szövegével, Adam de Sancto Victore (Szentviktori Ádám) dallamával.³ A *Pange lingua* utolsó két versszakát, a *Tantum ergo*-t és a *Genitori*-t máig latinul (és magyarul is) énekeljük templomainkban.⁴ A 14. századtól számos eucharisztikus szövegű himnusz született, amelyeket Palestrina megzenésített. Közülük az ismertebbek: *O, sacrum convivium*, *Sicut cervus desiderat*, *Quam bonum*, *Jesu rex admirabilis*.⁵

Szentségi énekeket használhattak ún. szentségkítételkor, szentségi áldás alkalmával, de kismisék, szentségi körmenetek, litániák és különböző magánjátatosságok is teret adhatnak a szentségi énekek éneklésének.⁶ A liturgikus előírások szerint szentségi áldást közvetlenül megelőzően és követően csak

1 HARMAT 1938. 228. Utalással X. Pius 1903-as Motu proprio-jának 1. §-ra.

2 HARMAT 1938. 229–237.

3 HARMAT 1938. 236.

4 HARMAT 1938. 237–238.

5 Vagy gondoljunk az Argenteus kórus által előadott *Ave verum corpus* William Byrd motettára. A konferenciát ez a kórusmű nyitotta meg. Az Argenteus szegedi kórus, karnagya Kovács Gábor.

6 HARMAT 1938. 239–240.

latinul szabad énekelni. Ez a rítuskongregációi határozat ugyan 1881. március 23-án kelt, de nagyon sok helyen máig alkalmazzák. Annak azonban nincs akadálya, hogy a kötelező latin nyelvű előadás után nemzeti nyelven, esetünkben magyarul is elhangozzanak.⁷

Magyar nyelvű szentségi énekek

A biblikus-dogmatikus alapozású liturgikus énekek mellett és egyre inkább helyett mind több nemzeti nyelvű ének került be a templomi gyakorlatba. A nagy változást a reformáció 16. századi elterjedése hozta, ami a népénekeket beillesztette liturgikus gyakorlatába, s ezt ellensúlyozandó, a katolikus gyakorlat is ezt követte.⁸ A 17–18. századtól kezdve nagyon sok magyar nyelvű szentségi éneket tartalmaznak énekeskönyveink. Csupán néhány közismertebbet említek egyes kiadványokból: *Leborulva áldlak, Üdvözlégy felség, Jézusomnak szívén* – Kisdi: Cantus Catholici (1651); *Ez nagy szentség, Üdvözlégy Oltáriszentség, Előtted Jézusom* – Bozóki Mihály (1797)

A 19. században megjelent és meghonosodott énekekből: *Imádlak nagy Istenség, Krisztus teste, Áldunk téged, Most az Úr Krisztusnak, Most lett a kenyér, Szent vagy Uram, édes Jézus, Hol vagy én szerelmes* – Tárkányi Béla – Zsaskovszky Endre (1855); *Óh, ki ez oltáron* – Bogisich Mihály (1888)

Ezek, valamint több más nem említett énekeskönyv adja meg a szentségi énekeknek azt a keretét, amit a 19–20. századi Mezey kántorok ismeretek, s amihez igazodva megfogalmazták saját maguk énekeik dallami és még inkább szövegi változatait.

A katolikus tanítás szerint Jézus az utolsó vacsorán a kenyér és a bor színe alatt valóságos testét és véréát adta áldozatul. Vagyis a kenyér és a bor nem más, mint a megfeszített és feltámadt Jézus testének és vérének szentségi megjelenési formája. Az Oltáriszentségben tehát ott van az üdvtörténet egész eseménysorának a megjelenítése: a megtestesülés, a kereszthalál, a feltámadás és a Szentlélek elküldése. Vajon ez a tanítás megjelenik-e a Mezey énekekben, énekszövegeik mit emeltek ki az Oltáriszentségről szóló tanításból, vagy inkább csak szubjektív érzelmek, hangulatok megfogalmazását követhetjük nyomon? Rövid elemzésem arra keresi tehát a választ, hogy saját szerzeményű énekekkel hogyan szolgálták a Mezey kántorok az Eucharisziáról szóló tudást?

A Mezey kántorok

A Mezey kántordinasztia alapítója öreg Mezey János 1809-ben született, s 1881-ben hunyt el. Ő maga 1853-ban, 1858-ban, 1865-ben adott ki énekeskönyvet a kunszentmártoni keresztény hívek és a dél-alföldi búcsújáró hívek számára. Kántor fiai közül énekeskönyvet állított össze Mezey Mór a szentesi hívek (1873), Mezey Nepomuk János (1883) és Mezey István a kunszentmártoni hívek számára (1913). Ez utóbbi kottás. A többiben dallamutalások van-

⁷ HARMAT 1938. 240.

⁸ DOBSZAY 1995. 9–10.

nak. Mezey Mór összeállításában két kéziratos kottás énekeskönyv maradt fenn, az egyik az egyházi év ünnepeire (összeállításának évét nem ismerjük), a másik pedig temetésekre szóló énekeket tartalmaz (1861). Nyomatott vagy kéziratos könyvekben a Mezey kántorok részben közösségük (Óbecse, Kunszentmárton, Makó, Szentes, stb.) énekeit adták közre, illetőleg saját szerzeményeiket közölték. Nagyon sok ének szövegét és dallamát ugyanis öreg Mezey János szerezte, néhánynak pedig valamelyik fia. Ezt részben az akrosztichonból, részben a dallamutalásból, részen a kotta agy szöveg fölé írott jegyzetből lehet megállapítani.

Szentségi éneket több Mezey-énekeskönyvben találunk. Egy részük az említett, s korábbi századokból, vagy kortársak énekeskönyveiből származó ének, nagyobb részük pedig saját Mezey szerzemény.

A Mezey kántorok eucharisztikus énekei

Mezey kántorok az Oltáriszentségről szóló énekeiket két formában fogalmazták meg: egyrészt a szentmise, a liturgia állomásaihoz kapcsolódva (Elevatio-transsubstantiatio = Úrfelmutatás, Benedictus, communio = áldozás) miseénekekben, másrészt pedig önálló szentségi énekekben.

A fentebb említett Mezey énekeskönyvekből mindkét szövegcsoporthoz hozok fel példákat! Arra vagyok kíváncsi, hogy a Mezey-énekek szövegei utalnak-e az Eucharisztia áldozati jellegére, azaz az Oltáriszentségben jelen lévő Jézus Krisztusra, aki kereszthalálával megváltott bennünket, ám halála előtt magát adta nekünk a kenyér és a bor színében. Utalnak-e a bűnbánatra, a szentáldozásra, a megváltás és megváltottság reményére.

A Mezey kántorok miseénekeiből az Úrfelmutatás előtti, vagy utáni énekek, valamint az áldozás alatti énekek sorolhatók ide. A liturgikus esemény: az Úrfelmutatás rövidsége meghatározta, hogy ekkor csak egy-egy versszaknyi éneket énekelhettek el. Hosszabb eucharisztikus énekekre egyes körmenetekben van/volt nagyobb lehetőség. Ilyen volt a keresztfaró nap áldozócsütörtök előtt, vagy Úrnapja. A miseénekek szövegének nagyobb része Mezey-szerzemény tűnik, miután a versfőkben megjelenik a szerző neve. Így az Úrfelmutatás utáni énekek is saját szerzemények.

Öszefoglalóan

A kántorok a lelkipásztoroknak legfontosabb munkatársai voltak. Miután a 16. századtól kezdve a liturgikus ének normatív szerepe megszűnt,⁹ az általános hittani korrektségen kívül semmi más nem szabályozta vagy kötötte meg a népénekek szerzőit. A népéneket ezért sokszor egyéni ötletek, hangulatok befolyásolták, egyfajta iskolás oktatóköltészet lett. A kántorok a latin nyelvű liturgiát nemzeti nyelven mondott énekeikkel kísérték és a hívek számára érthetővé tették. Énekeik értelmezték a liturgia egyes részeit, így az átlényegülés, a transsubstantiatio hitigazságát is. Énekeik révén tanítottak, a hit isme-

9 DOBSZAY 1995. 17.

ret és a tudás elmélyítésében közreműködtek. Azáltal is, hogy miseénekeik rendszeresen előkerültek, ismétlődtek, kötött énekrendbe kerültek,¹⁰ a hívek generációiban rögzültek, s mélyíthették el a vallási ismereteket. Ilyen szerepe volt és van az előadásom elején említett, különböző korokból származó, de máig közkedvelt szentségi énekeknek. Hasonló szerepe volt a közösségeikben játékuokról és énekhangjuokról, szövegírói tevékenységükről ismert és elismert Mezey kántoroknak, különösen öreg Mezey Jánosnak. Ezt a szerepüket mutatta be a Mezey kántorok eucharisztikus énekeinek rövid áttekintése. Kísérő társai voltak a papnak a szentmiseáldozat bemutatásában, a temetésnél, a litániáknál és a katekézisben is.

A katolikus tanítás szerint Jézus az utolsó vacsorán a kenyér és a bor színe alatt valóságos testét és véréát adta áldozatul. Vagyis a kenyér és a bor nem más, mint a megfeszített és feltámadt Jézus testének és vérének szentségi megjelenési formája. Az Oltáriszentségben tehát ott van az üdvtörténet egész eseménysorának a megjelenítése: a megtestesülés, a kereszthalál, a feltámadás és a Szentlélek elküldése. A szentség akkor jön létre, amikor a fölszentelt pap az átváltoztatás szavait kimondja a misében, akkor a kenyér és a bor lényege átváltozik Krisztus testévé, ill. vérévé. Vajon mindezt hogyan tükrözték a Mezey-énekek?

Az 1853-as kiadású Mezey kántorkönyv

Az Énekes könyv, a' Nagy Kun Szent Mártoni buzgó 's ájtatos keresztény hívek számára című, 1853-ben megjelent könyvben négy *Az Oltári Szentségről Mise Éneket* találunk, valamint ezen kívül a szentségkítételkor énekelni szokott énekeket:¹¹ a *Pange lingua*¹², a *Tantum ergo*¹³ és a *Genitori*¹⁴ magyar változatát. Úrnapi ének nincs az 1853-as Mezey-könyvben. A magyar nyelvű miseénekek magyarázzák a szentmise részeit. A külön Oltáriszentség énekek között van más kántortól átvett, valamint saját szerzeményű szöveg is. Az előbbire példa a *Leszállott mennyekből szent kenyér színben, Oltári Szentségbe kegyes Isten*¹⁵, ami Csizmadia Gyula egyházi nép-énektárában is megjelent. Ez utóbbira példa a *Mennyben udvarló angyalok ... kezdetű ének*, amit az *Üdvözlégy oh élet fája... ének* dallamára mondhattak.¹⁶ Ez Jézust Szűz Mária fiának mondja, aki kenyér és bor színében van jelen a szentségben. Önmagát eledelül kínálja, s ezáltal üdvösséget nyerhetünk.

10 DOBSZAY 1995. 213.

11 Ezek egy része megjelent a Tárkányi – Zsaskovszky-féle 1855-ben kiadott énekeskönyvben, de más forrásból ismert lehetett már, ha Mezey János felvette könyvébe.

12 *Mondj éneket zengő nyelvem...*

13 *Áldunk téged oh anyyali kenyér ...*

14 *Kériünk téged irgalmas nagy Isten ...*

15 *Leszállott mennyekből kenyér színben* – Csizmadia Gyula: *Egyházi nép-énektár*. Posony-Budapest, 6. kiadás, é.n. – Csizmadia kántortanító volt, életrajzát nem közli Szinyeyi József.

16 *Üdvözlégy oh élet fája* – Pongrácz Eszter Arany Korona

Mezey temetési és halotti énekek, 1860

Öreg Mezey János temetési és halotti énekeit 1861-ben fia, Mezey Mór szentesi főkántor gyűjtötte és írta össze. A vastag kéziratos kottás könyv leginkább öreg Mezey Jánostól számos miseéneket közöl. Szövegeik a „felmutatott test és vér”-ben „üdvösségünk szerzőjét” látják, s kérik irgalmát a „kimult híveknek”. Kérik „Isten bányát”, ki érettünk áldozat volt, adjon „a kimult hívének boldog feltámadást”.¹⁷

Mezey Mór 1873-as szentesi énekeskönyve

Öreg Mezey János Mór nevű fia¹⁸ húsz évvel később, szentesi kántorként adott ki énekeskönyvet: *Énekeskönyv a szentesi buzgó és ájtatos ker. közönség számára. Összeírta: Mezey Mór éneklész Szentesen. Január hóban, 1873-ik évben* címmel. Megvannak benne a magyarra fordított himnuszok. Ezek egy része megegyezik apja 1853-ban közreadott énekeivel, más részüket pedig megtaláljuk az 1883-ban kiadott énekeskönyvben. A „Titkos szentség”-nek nevezi az Oltáriszentséget, amely „elcsüggedt lelkünket” táplálja. Az 5. énekben Krisztus kereszthalálára utal, amelyen „üdvösséget szerzett”. Bűnbánatot tartva „könnyező szemekkel kérjük” kegyelmét, hisszük jelenlétét annak, aki „menyei szent orvosunk”. A 7. miseének szentségi énekéhez (áldozás) a *Mennyben udvarló angyalok* akrosztichonos Mezey éneket illesztette.

A könyv mise alatti imákat, Mária ünnepekre, adventre, karácsonyra, újévre, húsvétra miseénekeket is tartalmaz, a böjti, a reggeli és az Oltáriszentségről szóló énekeket mellett. Az egyik böjti mise Úrfelmutatás utáni énekének Mezeytől való szövege az Oltáriszentség Szentsírba történő elhelyezésének képét alkalmazza a bűnbánatot tartó és áldozó emberre: ahogy a pap a „szent kenyeret” a koporsóhoz viszi, az áldozó emberbe is úgy száll Jézus.

Mezey Nepomuk János 1883-as kunszentmártoni énekeskönyve

Mezey János másik fia, Mezey Nepomuk János¹⁹ 1883-ban *Istent dicsőítő egyházi énekkönyv a N[agy].-K[un].-Sz[ent].-Mártoni keresztény hívek részére* címmel összeállított egy énekes könyve a leggazdagabb, a legtöbb éneket tartalmazó Mezey énekeskönyv. A könyvben legtöbb helyet a különböző ünnepekre szánt miseénekek foglalnak el, amelyekben több-kevesebb versszak a szentmise úrfelmutatási és áldozási részéhez kapcsolódva az Oltáriszentség tiszteletéről szól. Gazdag a Mária énekek és a reggeli énekek kínálata. Figyelemre méltó, hogy úrnapi éneket először ebben a könyvben találunk. Az 1883-as énekeskönyv az úrnapi körmenet négy sátorához tartalmaz éneket. Kották nincsenek a könyvben, kizárólag ad notam utalások.

¹⁷ Mezey temetési és halotti énekek. 2016. passim

¹⁸ Mezey Mór néven később szentesi főkántor, részben az ő kéziratában maradtak fenn apjának szerzeményei, s az apja által gyűjtött népelemek.

¹⁹ Mezey Nepomuk János 1888. december 8-án, 56 éves korában halt meg Kunszentmártonban. Születési helyét és pontos idejét az anyakönyvi bejegyzés nem őrizte meg. *Kunszentmártoni Plébániai irattár, Halottak anyakönyve VIII.* 183. oldal.

Az énekek leggyakoribb motívuma, hogy Krisztus teste és vére felmutatattik az oltáron, akit imádunk, aki elveszi bűneinket, lelkünket táplálja, akit térdre hullva imádunk. Jézus az üdvösség szerzője. Alkalmazza Mezey János a betlehem – oltár, jászol – kenyér és bor párhuzamot. Jézus kereszttáldozata a szeretet csodája. Jézus a „Szűznek virága” – ahol csak lehet, Máriát, az Istenanyát is megemlíti a kántorszerző. A gyakori akrosztichont jelzi a szöveg saját szerzőségét. E szövegek egy részét ismert dallamra énekelhették: pl. *Üdvözlégy Krisztusnak drága szent teste, Hozzád sír fel esdeklésünk, Szállj e siralmas házba...* Keresztjáró napokon a rendelkezésre álló hosszabb idő miatt mód nyílt több versszakos énekek eléneklésére.

A hamvázószerdai miseének úrfelmutatás utáni részében sajátos akrosztichont alkalmaz a szerző.²⁰

A könyv külön fejezetében találjuk az Oltáriszentségről szóló énekeket.²¹ Közöttük ott van a *Mennyben az Úr színe előtt udvarló angyalok!* Mezey-ének, tulajdon dallamával. A *Végzetetlen Felség! elrejtett Istenség...*, *Az Úr Jézus e szentséget...*, *Jézus, ki a szent keresztfán...* szintén saját dallammal. Ezek egészítik ki az *Imádlak tégedet, láthatatlan Istenség...*, *Oh, ki ez oltáron kenyér színe alatt...*, *Imádlak nagy Istenség...* másutt is ismert szentségi énekeket:

Mezey István 1913-as kunszentmártoni énekeskönyve

Mezey István 1913-ban megjelent könyve²² mind a 18 szentségi énekhez közölt kottát. Ezek csaknem kivétel nélkül megtalálhatók a korábbi Mezey könyvekben. *Leszállott a menyegből...*, *Menyben udvarló angyalok...*, *Angyalok asztala vagy[on] terítve...*, *E Szentségben rejtett óh mennyei nagy Fölség...*, *Jézus, ki a szent keresztfán...*, *Menyből leszállott szent kenyér...*, *Keresztény, ide tekint...*, *Imádlak téged rejtett Istenség...*, *Óh szentséges Sakramentom...*, *Gyenge nyelvemmel köszöntlek téged...*, *Nézzed ember megváltodat...*, *Oh szeretetnek csodája...*, *Szent oltároznak színéhez borulva...*, *Üdvözlégy Krisztus szent teste...*, *Édes Jézus! lágyítója Te vagy a kőszíveknek...*, *Mély örömmel Jézusom...*, *Üdvözlégy Oltáriszentség...*, *Itt a szent hely, itt imádlak...*

A 19. század közepére néhány szentségi ének általánosan elterjedt. Közéjük sorolhatjuk a *Pange lingua* és a *Tantum ergo* magyar változatait, s még néhány szentségi éneket. Ezeket egészítették a Mezey kántorok saját miseénekeikkel, amelyeknek szövegét az ünnepi alkalomhoz, emberélet fordulóihoz igazították. Szinte minden alkalomra aktualizálva megfogalmazzák a katolikus tanítást: az Oltáriszentségben jelen lévő Jézus Krisztusra utalnak, aki kereszthalálával, vére ontásával megváltott bennünket, ám halála előtt még magát adta nekünk a kenyér és a bor színében. Ő maga mondta, hogy „aki eszi az testemet és issza az én véretem, nem hal meg, hanem örökké él”.

20 MEZEY 1883. 24.

21 MEZEY 1883. 212–234.

22 1855. december 29-én itt született Mezey István, aki később szintén kántor lett. Mezey István 1913. december 16-án hunyt el. Utóda, fia Mezey István (1881–1936) lett, akit fia, Mezey László követett (1902–1961). *Énekeskönyv a római katolikus hívek használatára öreg Mezey János és Mezey István szerzeményeiből. Sajtó alá rendezte és egyházhathatósági jóváhagyással kiadja: Mezey István Kunszentmárton kántora. Budapest, Pesti Könyvnyomda Részvény-társaság metszése és nyomása, 1913. címmel.*

A Mezey énekek a bűnbánatra, a szentáldozásra buzdítanak. A Mária-ünnepek miseénekeiben nem mulasztják el az utalást Mária istenanyai szerepére, a halotti misékben pedig Jézus megváltására és az Isten irgalmára hivatkozást. Ezzel reményt, megnyugvást nyújtanak. Vannak külön Oltáriszentségi énekeik is – ezek előadására, eléneklésére valószínűleg Úrnapján, szentséges misék és szentségi körmenetek alkalmával kerülhetett sor.

Irodalom és források

DOBSZAY László

1995 *A magyar népének*. Veszprém.

HARMAT Artur

1938 A zene az Oltáriszentség szolgálatában. In: Bangha Béla S. J. (szerk.) *Az Eucharisztia. Az Oltáriszentség tanának hittani és erkölcsi tartalma*. Korda, Budapest, 228–244.

MEZEY István

1913 *Énekeskönyv a római katolikus hívek használatára öreg Mezey János és Mezey István szerzeményeiből. Sajtó alá rendezte és egyházhathatósági jóváhagyással kiadja: Mezey István Kunszentmárton kántora*. Pesti Könyvnyomda Részvény-társaság metszése és nyomása, 1913 Budapest.

MEZEY János

1853 *Énekes könyv, a' Nagy Kun Szent Mártoni buzgó 's ájtatos keresztény hívek számára*. Irta Böjt elő 16. 1853. évben Mezei János Kun Szent Mártoni kántor. Réthy Lipót nyomdájában. 1853 Szarvason.

MEZEY Mór

1860 *Temetési és halotti énekek*. Írta Mezey Mór Szentesi énekesz 1860. (Faksimile kiadása: Szeged, 2016.)

MEZEY Mór

1873 *Énekeskönyv a szentesi buzgó és ajtatos keresztény közönség számára*. Összeírta: MEZEY Mór, éneklész. Szentesen, Január hóban, 1873. évben.

MEZEY Nepomuk János ifj.

1883 *Istent dicsőítő egyházi énekkönyv a N.-K.-Sz. _Mártoni keresztény hívek részére*. Szabadon közrebocsájtja ifj Mezey Nepomuk János Kun-Szent-Márton város kántora. Nyomatott Sima Ferencz gyorsajtóján. 1883 Szentes.

Függelék

Istent dicsőítő egyházi énekkönyv a N.-K.-Sz. _Mártoni keresztény hívek részére. Szabadon közrebocsájtja ifj Mezey Nepomuk János Kun-Szent-Márton város kántora. Szentes, Nyomatott Sima Ferencz gyorsajtóján. 1883.

A példákat az 1883-as kiadású Mezey-énekeskönyvből hozom, a számok oldalszámokat jelölnek.

Újévi mise, Miatyánk (9.)

Üdvözlégy Kisztus szent teste! ki felmutattattál
Áldott légy Jézus szent vére, mely értünk ontattál
Itt vagy szelid Bárány!
Mint kegyes Pelikány,
Meghajtjuk térdünket
Emeljük szívünket
Oltárod szent zsámolyánál összetesszük kezünket.

Újévi mise, Úrfelmutatás utánra (13.)

Szt. testedet és véredet, melyet értünk ontottál,
Szolgád által felemelve láttuk most az oltárnál.
Imádunk is leborulva, oh kérünk maradj velünk,
S ha megfutjuk földi pályánk, menybe te légy vezérünk.

Vízkeresztre, Áldozat (15.)

Krisztus teste és vére! kenyér s borszinben,
Ime itt jelen van e drága szentségben.
Áldott szent test és ér, értünk adatott bér!
Boldog és szerencsés, ki tisztán hozzád fér.
Nem árt annak halál és semmitől sem fél,
Ki e test és vérrel tisztán és méltán él.
Térdet s fejet hajtva, előtted Istenség,
Összetett kezekkel imádunk nagy Szentség.
Oh, bár méltók lennénk mindig tisztán venni,
S halálunk óráján benned részesülni!

Hamvazó szerdán, Úrmutatás utánra (24. akrosztichonos szöveg)

Jézus kenyér s bor színben,
Áldunk e nagy szentségben,
Nézz mi reánk,
Oh jó atyánk,
Segíts minden szükségben!

Böjti nagymisékre, Urfelmutatás (27.)

Jézus, miként szentelt szolgád
Felmutatta testedet,
Azonképpen emelt a bűn

A keresztre tégedet.
Szent véred ott folyt ki értünk
Óh! szeretet csodája!
Itt a szt. test, itt a szt. vér,
Lelkeinket táplálja.

Böjti nagymisékre, Urfelmutatás (29. akrosztichonos szövegrészlet)

Áldott, ki az Úr nevében, hozzánk jött e szentségben,
Eledelül adja magát kenyér s borszinben

Böjti nagymisékre, Urfelmutatás utánra (32. akrosztichonos szövegrészlet)

Oh Isteni szeretetnek
megfoghatatlan csodája!
Itt ragyog a szent oltáron,
Keresztfiadnak pálmája,
Itt van az a szt. test és vér:
Melylyel semmi kincs fel nem ér,
Térdre hulva imádunk, magasztalunk és áldunk.

Böjti nagymisékre, Urfelmutatás (35.)

Itt van az a drága szt. test
És az a szentséges vér,
Mely a keresztnék oltárán
Lett érettünk váltságbér.
Imádjuk itt leborulva
Ez oltári szentségben,
Értünk meghalt Jézusunkat
Kenyér és bor színében.

Böjti nagymisékre, Urfelmutatás után (36. Dallama: Üdvözlégy Krisztusnak drága... akrosztichonos szövegrészlet.)

Áldott ki lejöttél az Úr nevében
És itt elrejtéztél kenyér s bor színben,
Maradj velünk most és örökre,
Kérünk szt. tested s véredre.

Nagy szerelmű Jézus! szűznek virága,
Az emberi nemnek drága váltsága,
Ha mi érettünk áldozat lettél:
El ne hagyj, ha úgy szerettél.

Böjti nagymisékre, Úrfelmutatás. Dallama: Hozzád sír fel esdeklésünk... (39. akrosztichonos szövegrészlet)

Oh Jézus! ki leszállottál
Most ezen szent oltárra,
Hogy megmutasd mint emeltek
Téged a keresztfára.

Szent testeddel és véreddel
Etetsz, itatsz bennünket,
Majd halálunk végóráján
Fogadd hozzád lelkünket.

Nagy Pénteken, Midőn a szentség a koporsóba vitetik (58–59. Dallam: Szállj e síralmas házba...)

Húsvét napján, Úrfelmutatás utánra. (63–64.)

Itt a szent hely itt imádlak
Oltári drága szentség!
Itt jelen vagy csodaképpen
Oh isteni nagy felség,
Térdere omlok, leborulok, áldást adj rám
Istenem, édes atyám.

Bocsánatért könyörgöm én, hallgass meg édes atya,
Szent fiadnak kifolyt vére legyen bűnöm mosója,
Engeszteljen, békéltessen ez áldozat,
Melyet szolgál bemutat.

Húsvét Hétfőn, Úrfelmutatás utánra. (67.)

Leszállott már im körünkbe
Az ég gyönyörűsége,
Jézus üdvösség szerzője
Ez oltári szentségbe
Áldott légy most és örökkön
Hozsanna a menyben s földön.
Elrejtve kenyér színben,
Tőlünk itt dicsértessen.

Keresztjárom napokon. Úrfelmutatás után (75–76.)

Jézus e drága Szentségben gyámolónk minden inségben,
Esünk oltárodhoz, jövőnk oltárodhoz,
Istenséged, emberséged,
Legyen oltalmunk felséged!

Im jegyessed kiált hozzád és könyező szemmel néz rád,
Tőled segítségéd kér, sírva mentséged,
Istenséged stb

Ima szegények és árvák száz keservekkel megrakvák,
Emelnek jajszókat, kérnek igaz jókat
Istenséged stb.

Jönne az ártatlan kezdek, kisdedi büntelen szivek
Kérik e szentséget, hogy hozzon épséget.
Istenséged stb.

Széles világ hallatára téged hívunk lelkünk ára.
Az ég alatt járunk, mindent onnét várunk.
Istenséged stb.

Nyilván buzgóságunkkal, valljuk áldó járatunkkal,
hogy nélküled oh kincs, lent és fönt semmink sincs.
Istenség stb.

Kérd az anyát édes kezes, hogy szt. utunk legyen kedves,
Hozzon nekünk áldást, a bűntől megváltást.
Istenséged, emberséged,
Legyen oltalmunk felséged!

Urunk menybemenetele. Úrfelmutatás (79–80.)

Lelkemből imádlak, tiszta szívből áldlak
Krisztusnak drága teste,
Ki értem meghaltál és vérrel áldoztál
A kereszt oltárán,
Oh áldott szelid bárány!
Szent szived sebébe, rejts el érdemébe
Halálomnak óráján,
Midőn majd síromból és rothadt poromból
Indulok ítéletre,
Vigy az örök életre!

Pünkösöd hétfőn, Úrfelmutatás után (86.)

Szent oltárodnak asztalán
Kenyér és bor színében,
Láttunk oh ártatlan bárány!
Az oltári szentségben
Drágalátos szt. testeddel,
Táplálj földi pályánkon,
Mosd le bűnünk szt. véreddel
Majd utolsó óránkon!

Halottak emléknapiján. Úrmutatás után (100.)

Krisztusnak szent teste s vére,
Ki most felmutattattál,
Oh! tekints le hűveidre,
Kiket elvitt a halál,
Mossa le szent véred
Minden vétkeiket,
Vedd hozzád lelkeiket!

Karácsonyi misékre. (I. mise) Úrfelmutatás utánra (126.)

Angyal solo:
Áldott légy kegyes Jézus, ki menyből leszállottál.
Szent születésed által pokoltól megváltottál.
Légy mellettünk, el e hagyj, egykor magadhoz fogadj.
Szentek társaságában örök ért és koronát adj.

Karácsonyi misékre. II. mise. Úrfelmutatás utánra (129.)

Kar:
Áldjuk mindnyájan az atyát,
Ki elküldötte szent fiát
Nagy kegyelméből hozzánk.
Hozsanna a magasságban, kerubimok lakásában,
Légy áldott örök atyánk.

Karácsonyi misékre. III. mise. Úrfelmutatás. (131. akrosztichonos szöveg)

Kar:
Nagy alázatossággal imádjuk e szentséget,
Melyben most született úr Jézus elrejtett,
Mint hajdan Betlehemben; úgy itt e nagy szentségben
Jelen van teste s vére lelkünk üdvösségére.

Karácsonyi misékre. IV. mise. Úrfelmutatás. (133. akrosztichonos szöveg)

Kar:
Áldott Jézus! Betlehemnek ékes virága,
Ki lejöttél a egekből e szent oltárra,
Eljöttödért hozsanna, neked Isten báránya!
Imádjuk itt szent testedet és szent véredet,
Kisded Jézus áldd meg kérünk
Esdő népedet!

Karácsonyi misékre. V. Mise Ének. Úrfelmutatás. (136.)

Kar:
Áldott ki hozzánk jött úr nevében,
Leszállott Mária szűz
méhében,
S amint hajdan vala
Imádjuk itt kenyér s bor színében!

Karácsonyi misékre. VI. mise. Úrfelmutatás. (140.)

Kar:
Krisztus szt. teste és vére, mely most felemeltetett,
Mint váltságunk drága bére
Betlehemben született
Angyal solo:
Ott a pásztorok polyában, imádták őt jászolában.
Kar:
Mi pedig itt bor s kenyérben
Imádjuk e szentségben.

Karácsonyi misékre. VII. mise. Nagymise. Úrfelmutatás. (143.)

Oh született drága kiseded! ki mi hozzánk lejöttél,
Kit kenyér s bor most itt el fed, hála hogy elérkeztél,
Ha nem láttunk Betlehemben, jelen vagy itt e szentségben
Engedd egykor angyaliddal imádjunk az egekben.

Karácsonyi misékre. VIII. Mise hajnalban. Úrfelmutatás. (146.)

Az úr teste s vére előtt leboruljunk,
Született kis Jézuskának udvaroljunk,
Jelen van e szentségben
Kenyér és bor színében,
Ugy mint hajdan Betlehemben.

Karácsonyi misékre. IX. mise. Úrfelmutatás. (148.)

Üdvözlégy szép kiseded, kit lehozott szerelmed.
Hajdan betlehemben, most a kenyér s bor színben,
Ott a barmok jászolában,
Itt kehelyen és ostyában
Rejteztél értünk, bár gyakran sértünk.

Szinte Urfelmutatás utánra. (148.)

Angyal solo:
Szt. fiát az atya alküldötte,
Mint kezdetben megígérte.
Az álnok kígyó fejét megtörte,
Üdvösségünk így szerzette.

Kar:
Hogy eztet tette,
Áldassék szentséges szent neve mindörökké érette.

Szent István vértanú ünnepén. Urfelmutatás (163.) akr

Áldott ki az úr nevében mi hozzánk költözött,
És a szt. szűznek méhében ember testbe öltözött,
Kis itt most felmutatott, érettünk áldoztatott,
Üdvözlégy Krisztus szt. teste, áldott légy Jézus vére.
Légy lelkünk, légy lelkünk, üdvözítő bére.

Szt. Szűz Rozáliához. Dögvész idején. Mise. Urmutatás utánra. (196.)

Dallama: Üdvözlégy Krisztusnak

Krisztus drága teste, ki a kereszten
Függfél, s folytál, vére ki itt vagy jelen.
Szűz szt. Rozál érdeméért
Szüntesd a döghalált kinjadért.

Oltári szentségről Énekek (212–234.)

Szentség kitételkor (212.)

Imádunk óh! Angyali eledel,
Krisztus Jézus testeddel s véreddel,
Borulva imádunk, kenyér szinben áldunk,
Igaz Istenünknek vallunk.
Áldj meg kegyelmeddel, Isteni erőddel,
Táplálj testeddel s véreddel.

ÉNEKES KÖNYV,

A'

NAGY KUN SZENT MÁRTONI

BUZGÓ 'S ÁJTATOS

KERESZTÉNY HÍVEK

... SZÁMÁRA

IRTA BŐJT ELŐ 16. 1853. ÉVBEN

MEZEI JÁNOS

KUN SZENT MÁRTONI KÁNTOR.

Ra

Szarvason,

Réthy Lipót nyomdájában.

1853.

ISTENT DICSÓÍTÓ
EGYHÁZI
ÉNEKKÖNYV.

A

N.-K.-SZ.-MÁRTONI KERESZTÉNY HIVEK

részére.

SZABADON KÖZREBOCSÁJTJA

IFJ. MEZEY NEPOMUK JÁNOS

Kun-Szent-Márton város kántora.

—•••••—
Provás János
40. k.

SZENTES.

NYOMATOTT SIMA FERENCZ GYORSSAJTÓJÁN.

1883.

ÉNEKESKÖNYV

A RÓMAI KATHOLIKUS HIVEK
HASZNÁLATÁRA.

ÖREG MEZEY JÁNOS ÉS MEZEY ISTVÁN
SZERZEMÉNYEIBŐL.

SAJTÓ ALÁ RENDEZTE ÉS EGYHÁZHATÓSÁGI JÓVÁHAGYÁSSAL
KIADJA :

MEZEY ISTVÁN
KUNSZENTMÁRTON KÁNTORA.

Bolti ára 5 korona.

BUDAPEST

PESTI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG METSZÉSE ÉS NYOMÁSA

1913.